

XXXIII MIĘDZYKONCERWY FETIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ
IM. KSIĘDZA STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO SDB W RUMI
(21-23 PAŹDZIERNIKA 2021.)

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego SDB w Rumi (dalej MFMR) jest imprezą artystyczną, która postrzegana jest w świecie muzycznym jako bardzo ważne wydarzenie. Mimo trudności spowodowanych czasem pandemii COVID-19, podobnie jak w roku 2020, udało się przeprowadzić 33. edycję Festiwalu, która odbyła się w dniach 21-23 października 2021.

Zarówno zespół organizatorów¹ (*Informator* 2021, 8), jak i gospodarze² MFMR byli perfekcyjnie przygotowani do przyjęcia zarówno uczestników, jak i przybyłych gości. Instytucje finansujące i wspomagające Festiwal³ oraz fundatorzy⁴ nagród również nie zawiedli. Wszystkie konkursy, jak i przewidziane koncerty, mogły się odbyć bez zakłóceń.

Na strukturę MFMR składają się trzy konkursy: (1) muzyki organowej (dwa etapy); (2) zespołów chóralnych (dwie kategorie) oraz (3) na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. W regulaminie Festiwalu określono jego główne cele i założenia⁵. Podaje on m.in., że w konkursach mogą uczestniczyć niezawodowe zespoły chóralne bez względu na ich przynależność organizacyjną oraz młodzi organiści⁶, uczniowie szkół muzycznych oraz studenci reprezentujący różne ośrodki akademickie.

¹ Skład Komitetu Organizacyjnego Festiwalu tworzą: dyrektor artystyczny – prof. Roman Perucki; dyrektor Festiwalu – Daniel Ptach oraz członkowie – ks. dr Janusz Sikora SDB (dyrektor miejscowej wspólnoty zakonnej salezjanów i proboszcz parafii); ks. Stefan Makuracki SDB; ks. Tadeusz Stromski SDB; ks. dr Krzysztof Niegowski SDB; ks. dr Marcin Balawander SDB; Władysław Rogowski SDB; Justyna Dobrowolska-Ptach; Renata Martin; Alicja Makowska; Karolina Szyszka; Sebastian Mazurowski; Anna Dembowska; Dawid Waliński; Konrad Waliński; Maja Dymarska.

² Gospodarzem MFMR jest parafia (sanktuarium) pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Rumi, prowadzona przez Zgromadzenie Salezjanów Księdza Bosko.

³ Osoby i instytucje finansujące i wspomagające Festiwal: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Narodowy Instytut Muzyki i Tańca; Zgromadzenie Salezjanów Św. Jana Bosko (prowincja p.w. św. Wojciecha z siedzibą w Pile); Kuria Metropolitalna w Gdańsku; Samorząd Województwa Pomorskiego; Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina; Gmina Miasta Rumi; Miejski Dom Kultury w Rumi; Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rumi; Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku; Rada Chórów Kaszubskich; Polski Związek Chórów i Orkiestr; Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru „Wiwat” z Warszawy; Związek Harcerstwa Polskiego w Rumi; Kazimierz Klawiter; Urszula i Jan Klawiter; Firma Elektrocore Gdańsk Usługi elektroenergetyczne i telekomunikacyjne Arleta Juchniewicz; Spółdzielnia Mieszkaniowa *Janowo* w Rumi; AMEL Sp. z o. o.; Hotel „Faltom” w Rumi (*Informator* 2021, 8).

⁴ Fundatorzy Nagród: Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu; Arcybiskup Metropolita Gdański; Marszałek Województwa Pomorskiego; Starosta Wejherowski; Prezydent Miasta Wejherowa; Burmistrz Miasta Rumi; Rada Chórów Kaszubskich; Zarząd Główny Polskiego Związku Chórów i Orkiestr; Oddział Gdański Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (*Informator* 2021, 9).

⁵ Zasadnicze cele MFMR są następujące: (1) upamiętnienie postaci salezjanina, ks. S. Ormińskiego SDB, kompozytora, autora licznych opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych, organisty, chórmistrza i kapelmistrza, wybitnego działacza, popularyzatora i wydawcy pieśni chóralnych, wychowawcy młodzieży; (2) podnoszenie religijnej kultury muzycznej; (3) wzrost poziomu wykonawczego zespołów chóralnych i indywidualnych wykonawców oraz upowszechnienie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych; (4) propagowanie muzyki kompozytorów polskich (*Regulamin* 2021, 3).

⁶ Regulamin precyzuje, że w Konkursie Muzyki Organowej mogą uczestniczyć organiści wszystkich narodowości, urodzeni po 1 stycznia 1994 roku (*Regulamin* 2021, 3).

I. KONKURS MUZYKI ORGANOWEJ

Na liście uczestników w tegorocznym Konkursie Muzyki Organowej znalazło się aż 18 uczestników, reprezentujących akademie i szkoły muzyczne z Polski i zagranicy. Były to następujące osoby: Jakub Bornikowski (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku); Anna Chowaniec (Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi), Bartosz Gołębiowski (Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku), Mateusz Goniowski (Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach), Maria Koronova (Konserwatorium Muzyczne im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu), Michel Krier (Wyższa Szkoła Muzyczna w Detmold), Grzegorz Łach (Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie), Szymon Marzok (Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi), Jakub Moneta (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. K. Szymanowskiego we Wrocławiu), Yana Rechkina (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie), Adam Suk (Konserwatorium Pardubice), Mikołaj Szczęsny (Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu), Karol Szutka (Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi), Mikołaj Tokarczyk (Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie), Malwina Wiaduch (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku), Filip Woźniak (Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku), Anastasia Yourchenko (Wyższa Szkoła Muzyczna w Detmold), Hanna Zalewska (Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi). Mimo zakwalifikowania wymienionych wykonawców do konkursu, niestety, nie wszyscy przybyli do Rumi.

Występy organistów oceniali jurorzy w następującym składzie: prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku) – przewodniczący, dr hab. Arkadiusz Bialic (Akademia Muzyczna w Krakowie), prof. Paolo Bougeat (Aosta, Włochy), ks. dr Krzysztof Niegowski SDB (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie), prof. Tomasz Adam Nowak (Wyższa Szkoła Muzyczna w Detmold, Niemcy), prof. Pavel Svoboda (Akademia Muzyczna w Pardubicach, Czechy) oraz ks. dr Marcin Bala-wander SDB (Zgromadzenie Salezjanów Księdza Bosko), który pełnił jednocześnie rolę sekretarza jury.

Jurorzy uznali, że w pierwszej części konkursu najlepiej swoje programy wykonali: J. Moneta, A. Suk, F. Woźniak i A. Yurchenko. Ta czwórka wykonawców zatem zakwalifikowała się do II etapu konkursu, który odbył się dnia następnego. W finale obowiązywał organistów następujący program: (1) Lèon Böellmann, *Suita gotucka – Modlitwa i Toccata*; (2) Georg Böhm, jeden z utworów z cyklu *Partita*; (3) dowolny utwór współczesnego kompozytora.

W protokole jury odnotowano, że najwyżej został oceniony występ Anastasii Yurchenko z Hochschule für Music w Detmold⁷ (klasa organów, prof. Tomasz A. Nowak). Zwycięzcy otrzymała nagrodę główną, ufundowaną przez Burmistrza Miasta Rumi, w wysokości ośmiu tysięcy złotych. Drugą nagrodę, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego i Prezydenta Miasta Wejherowa, w wysokości po półtora tysiąca złotych przyznano ex aequo dwóm wykonawcom: Adamowi Sukowi z Konserwatorium Muzycznego w Pardubicach (klasa organów, Pavel Svoboda) oraz Filipowi Woźniakowi z Akademii Muzycznej w Gdańsku (klasa organów, Roman Perucki, Hanna Dys, Maciej Zakrzewski). Trzecią nagrodę, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego, w wysokości pięciuset złotych, odebrał Jakub Moneta z Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. K. Szymanowskiego we Wrocławiu (klasa organów, Piotr Rojek).

2. KONKURS ZESPOŁÓW CHÓRALNYCH I KONKURS NA NAJLEPSZE WYKONANIE PIEŚNI RELIGIJNEJ W JĘZYKU KASZUBSKIM

Trzeciego dnia Festiwalu odbyły się przesłuchania zespołów śpiewaczych, które zostały zakwalifikowane do wzięcia udziału w konkursie, odbywającym się w dwóch kategoriach. Skład jurorów przedstawiał się następująco: prof. Marek Roclawski – przewodniczący jury (Akademia Muzyczna w Gdańsku), dr hab. Dawid Ber (Akademia Muzyczna w Łodzi), dr Tomasz Fopke (Rada Chórów

⁷ Pochodząca z Ukrainy artystka wykonała następujący program: (1) Lèon Böellmann, *Suita gotycka – Modlitwa i Toccata*; (2) Georg Böhm, *Partita – Christe der du bist Tag und Licht*; (3) Max Baumann, *Toccata aus: Sonatine für Orgel* op. 74.

Kaszubskich), prof. Marek Gandecki (Akademia Muzyczna w Poznaniu), prof. Eugeniusz Kus (Akademia Sztuki w Szczecinie) i ks. dr Krzysztof Niegowski SDB (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie). Funkcję sekretarza pełnił ks. dr Marcin Balawander SDB (Zgromadzenie Salezjanów Księdza Bosko).

Jurorzy w procesie oceniania przyjęli skalę punktową, która została wyartykułowana w *Regulaminie Konkursu*. Według niej zespół ocenianych przyznaje: Grand Prix – dla najwyższego zespołu w Konkursie (nagroda finansowa) oraz w każdej kategorii oceniania: Złoty Dyplom za 90-100 punktów i I miejsce oraz nagrody finansowe dla najwyższego zespołu w obydwu kategoriach; Srebrny Dyplom za 75-89,9 punktów; Brązowy Dyplom za 60-74,9 punktów. Jury ma możliwość przyznawania także nagród specjalnych i wyróżnień, które mogą mieć również charakter finansowy (*Regulaminy* 2021, 10).

Przesłuchanie zespołów poprzedziło wykonanie, przez wszystkich uczestników konkursu, utworu *Gaude Mater Polonia*. Po krótkich wystąpieniach ks. Janusza Sikory SDB, proboszcza parafii, oraz Daniela Ptacha, dyrektora MFMR, przystąpiono do przesłuchań konkursowych. W pierwszej kolejności swój program zaprezentowały cztery zespoły z kategorii Zespołów Chóralnych⁸, a następnie śpiewacy zgłoszeni do kategorii Zespołów Kameralnych⁹. W obu kategoriach zespoły występowały według kolejności, którą ustalono poprzez losowanie. Po zakończeniu występów delegacja uczestników Festiwalu złożyła uroczysty hołd jego patronowi, ks. S. Ormińskiemu SDB. Przed jego popiersiem tradycyjnie złożono kwiaty oraz odśpiewano *Apel Jasnogórski*.

Decyzją jury Grand Prix XXXIII edycji MFMR, za zdobycie 93,66 punktów i związaną z nim nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w wysokości 12.000 złotych, zostało przyznane *Chórowi Mieszanemu „Cantores Veiherovienses”* z Wejherowa, pod dykcją Tomasza Chyły¹⁰. Zespół odebrał też Puchar Rady Chórów Kaszubskich i bardzo dobre wykonanie utworu w języku kaszubskim. W kategorii Zespołów Chóralnych I miejsce oraz Złoty Dyplom za zdobycie 91,66 punktów przyznano *Chórowi „Alla Polacca”* z Warszawy, pod dykcją Anny Bednarskiej¹¹. Zespół ten otrzymał nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego, w wysokości 7.000 złotych. Srebrne Dyplomy w tejże kategorii przypadły *Chórowi Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. T. Tylewskiego* z Gdańska, pod dykcją Błażeja Połoma, oraz *Chórowi „Cantiamo Tutto”* z Wrocławia, pod dykcją Sebastiana Sikory (76 punktów). Ponadto pierwszy z tych chórów otrzymał również wyróżnienie za interesujące wykonanie utworu Vytautasa Miskinisa – *O salutaris Hostia* i odebrał Puchar Oddziału Gdańskiego PZChiO.

W kategorii Zespołów Kameralnych I miejsce oraz Złote Dyplomy (za uzyskanie 92 punktów) przyznano ex aequo *Zespołowi Wokalnemu „Affectus”* z Poznania (dyr. Tomasz Karwański) oraz *Chórowi „Musica In Via”* z Olsztyna (dyr. Katarzyna Bojaruniec). Oba zespoły podzieliły się nagrodą pieniężną, ufundowaną przez Arcybiskupa Metropolite Gdańskiego, otrzymując po 2.000 złotych. Śpiewacy z Poznania zwyciężyli ponadto w Konkursie na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim, odbierając nagrodę pieniężną w wysokości 3.000 złotych. Fundatorem tej nagrody był Starosta Powiatu Wejherowskiego, a nagrodzony utwór to kompozycja Anny Roclawskiej-Musiałczyk

⁸ Były to następujące zespoły śpiewacze: Chór *Alla polacca* z Warszawy (dyr. Anna Bednarska); Chór *Cantiamo Tutto* z Wrocławia (dyr. Sebastian Sikora); Chór *Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. T. Tylewskiego* z Gdańska (dyr. Błażej Połom); Chór *Mieszany Cantores Veiherovienses* z Wejherowa (dyr. Tomasz Chyła).

⁹ Były to trzy formacje: Chór *Cartusia* z Kartuz (dyr. Małgorzata Kuchtyk); Chór *Musica In Via* z Olsztyna (dyr. Katarzyna Bojaruniec); Zespół Wokalny *Affectus* z Poznania (dyr. Tomasz Karwański).

¹⁰ Program zdobywców Grand Prix XXXII edycji MFMR był następujący: (1) Józef Świder, *Kto szuka Cię*; (2) Marek Raczyński, *Sicut lilium*; (3) Anna Roclawska-Musiałczyk, *Nigle sa zerwie strzebrny sznur* (kaszubska pieśń religijna); (4) John Rutter, *The Lord Bless You and Keep You*.

¹¹ Zespół, złożony z 26 dziewcząt, wykonał następujący repertuar: (1) Ivo Antognini, *Agnus Dei*; (2) Marek Raczyński, *O Oriens*; (3) Paweł Łukaszewski, *Zheny mironosicy (three orthodox prayers)*; (4) Eva Holm Foosneas, *Salve Mater*; (5) Szymon Godziemba-Trytek, *Ni miéjta strachù* (religijna pieśń kaszubska).

pt. *Ōjcze*. Drugiemu zaś z zespołów (z Olsztyna) wręczono Puchar Zarządu Głównego PZChiO, jako wyróżnienie za kulturę brzmienia wykonanych utworów. Srebrny Dyplom (76 punktów) odebrał *Chór „Cartusia”* z Kartuz (dyr. Małgorzata Kuchtyk). Ostatnią z nagród – dla najlepszego dyrygenta – jury przyznało Tomaszowi Chyle, prowadzącemu zespół, zdobywcę nagrody Grand Prix 2021 MFMR.

3. KONCERTY TOWARZYSZĄCE XXXIII EDYCJI MFMR

Podobnie jak w poprzednich edycjach Festiwalu towarzyszyły mu znakomite koncerty. Pierwszy z nich odbył się już pierwszego dnia o godz. 19.00 w kościele/sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych. Był to koncert zatytułowany: „Niebiańskie instrumenty” – na harfę i organy. Jego program przedstawiał się następująco: (1) Georg F. Haendel, *Konzert B-dur*, op. 4 Nr 6; (2) *Chacone G-dur* HWV 435; (3) Marcel Grandjany, *Aria in classic style*; (4) Marcel Duprés, *Cortège et Litanie* op. 19/2; (5) Maurice Ravel, *Introduction et Allegro pour harpe, flûte, clarinette et quatuor* (opracowanie na organy i harfę: Tomasz A. Nowak); (6) Tomasz A. Nowak, *Improwizacja nt. Apelu Jasnogórskiego* ks. Stanisława Ormińskiego. Wykonawcami koncertu byli znakomici artyści: działający w Niemczech Tomasz Adam Nowak z Detmold (organy) oraz Carlos Peña Montoya z Kostaryki (harfa).

Drugiego dnia Festiwalu wieczorem, po zakończonym konkursie organowym, w tym samym kościele, miał miejsce koncert oratoryjny. Publiczność miała okazję zobaczyć występ świętnych muzyków, wystąpili bowiem: *Akademicki Chór Uniwersytetu Gdańskiego* (kier. Marcin Tomczak), *Orkiestra Symfoniczna Polskiej Filharmonii Bałtyckiej*, Anna Bernacka – mezzosopran, Jerzy Butryn – bas, Hanna Dys – organy. Wykonawcy, którymi dyrygował Paweł Przytocki, zaprezentowali okazałe dzieło Maurice’a Durufle – *Requiem* op. 9.

Trzeci koncert, który odbył się ostatniego dnia Festiwalu, okazał się wyjątkowy. Było to prapremierowe wykonanie utworów, które zostały nagrodzone w Konkursie Kompozytorskim „Don Bosco”. Konkurs ów, rozpisany przez Salezjanów Księdza Bosko (prowincja piłska), a rozstrzygnięty w ramach XXVIII edycji MFMR w 2016 r., nawiązywał do obchodów dwusetnej rocznicy urodzin św. Jana Bosko (1815-1888). Owocem konkursu były nowe kompozycje poświęcone temu charyzmatycznemu wychowawcy młodzieży i założycielowi zgromadzenia salezjańskiego. Sześć z nich zostało nagrodzonych i to właśnie te dzieła były wykonane podczas rumskiego festiwalu.

Merytorycznym organizatorem koncertu prapremiery, zatytułowanego „Don Bosco w muzyce młodych kompozytorów”, było Stowarzyszenie Przyjaciół *Chóru Wiwat* z Warszawy. Wydarzenie zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: *Kultura – Interwencje 2021*. Podczas koncertu dokonano ponadto realizacji nagrań, dzięki czemu powstała płyta CD: „Don Bosco. Koncert utworów premierowych”. Została ona wydana przez wspomniane wcześniej Stowarzyszenie Przyjaciół *Chóru Wiwat*, zaś dofinansowana przez Polską Fundację Narodową.

A oto nagrodzone kompozycje i jednocześnie program koncertu: (1) Artur Słotwiński, *Sacerdos semper vivens* na baryton solo i organy; (2) Mateusz Peciak, *Hymn młodzieży salezjańskiej* na chór mieszany i organy – kompozycja, która zdobyła pierwszą nagrodę; (3) Michał Sołtysik, *Kto ma Boga, ma wszystko* na chór mieszany a cappella; (4) Zbigniew Słowik, *Kantata o św. Janie Bosko* na chór mieszany i organy; (5) Igor Jankowski, *Miejcie wiarę* na solistów (sopran, tenor), chór mieszany i organy; (6) Michał Sołtysik, *Da mihi animas* na chór mieszany a cappella. Wykonawcy: Karolina Miika – sopran, Piotr Karbownik – tenor, Mirosław Gotfryd – baryton, Karol Augustyniak – organy, Chór Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Zespół Wokalny Wydziału Muzyki Kościelnej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, dyrygował Michał Sławecki.

4. ZAKOŃCZENIE FESTIWALU

Trzydniowe zmagania konkursowe zwieńczyła uroczysta Eucharystia, której przewodniczył oraz kazanie wygłosił ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski SDB. Podczas Mszy św. wszystkie zespoły wspólnie wykonywały śpiewy liturgiczne. Po celebracji nastąpiło oficjalne ogłoszenie wyników konkursów, wręczenie nagród oraz koncert laureatów.

Kolejny rok z rzędu przygotowaniom do Festiwalu towarzyszyły liczne trudności i niepewność związana z pandemią. Mimo tego jednak udało się organizatorom przeprowadzić kolejną edycję Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Należy wyrazić uznanie zarówno organizatorom, jak i gospodarzom, którzy zadbali o wszystkie szczegóły logistyczne oraz bezpieczeństwo uczestników i gości. Zarówno konkursy muzyczne, jak i towarzyszące im koncerty podczas rumskiego festiwalu, zyskały w świecie muzycznym godną pozycję, są bowiem postrzegane jako istotne wydarzenie artystyczne co najmniej o zasięgu krajowym.

BIBLIOGRAFIA:

Rumia. XXXII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. Informator. [b.a.]. 2021. [b.w.].

Rumia. XXXII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. Regulaminy. [b.a.]. 2021. [b.w.].

Ks. Krzysztof Niegowski SDB

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

ORCID: <https://orcid.org/000-0001-9765-2969> * krzysztof.niegowski@umfc.edu.pl

DOI: <http://doi.org/10.21852/sem.2022.3.17>